

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus VI. An, & qualiter liceat de una Religione transire ad aliam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

etiam Monialibus; imò & his, qui evadunt verè Religiosi per vota simplicia, ut contingit in Scholasticis Soc. JESU per vota biennii, ut colligitur ex illis verbis Tridentini *quicumque Regularis*; quæ verba in hac dispositione favent Religioni, ne professos nulliter, & ex justa causa invitos ad perseverantiam, cum molestia totius Communitatis tolerare cogatur.

2777 Not. 3. esto aliqui dicant, *quinquennium* esse computandum à die factæ professionis, ut notavimus num. 2775. & tradit Sanchez l. 7. D. 37. de matrimo. à num. 19. prout refertur à Pirhing h. t. volens hoc tempus esse continuum, & currere etiam ignorantibus, vel impeditis; contrarium tamen à Suarez tom. 3. l. 7. c. 4. & aliis, dicentibus, hoc tempus esse utile, ac computandum à die cognitæ nullitatis, vel impedimenti cessantis; nam esse Concilium dicat *intra quinquennium à die professionis*, intelligitur tamen *per se loquendo*; quia contra reclamantem tardius stat præsumptio pro professione intra tale tempus ab ipso ratificata; & ideo, nisi contra istam præsumptionem doceat contrarium, & per hoc illam elidat, dicitur nullatenus ad allegandam quamcumque causam admittendus ad reclamandum, & actionem suam coram Superiore suo, & Ordinario loci, in quo est Monasterium, deducendam; at, ubi adest ignorantia nullitatis, vel impedimentum obstanti reclamacioni intra illud quinquennium, non est locus præsumendi ratificationem interim factam; ergo.

2778 Et ideo non reclamantem intra quinquennium, vel quia fuit impeditus, vel quia ignoravit justâ ignorantia suam professionem esse irritam, vel ob defectum ætatis, posse reclamare etiam post quinquennium, & uti remedio extraordinario beneficii restitutionis in integrum, ut audiatur, resolvunt Navarr. commento 4. de Regularib. n. 71. vers. *tertio*; Fr. Emman. quæst. reg. tom. 3. q. 17. a. 16. & a. 17. vers. *ex quibus*, Azor l. 12. c. 4. Lefs. lib. 2. c. 41. d. 7. n. 66. Diana moral. resol. part. 3. tract. 2. resol. 52. Lezana in summ. quæst. Reg. cap. 2. num. 7. ubi ait, Concilium in Tom. III.

præsenti esse intelligendum, nisi aliter professi allegaverint, legitimas causas, ob quas non potuerint intra prædictum tempus reclamare. 2779

Advertit autem Barbofa in dict. cap. 19. Trident. num. 9. hodie, ut quis possit audiri post quinquennium, adiri Romæ sacram Congregationem Concilii Tridentini, seu alteram Regularium negotiis præpositam, quæ prius cognitis, saltem summarie, nullitatis deducendis, & justo impedimento non reclamandi intra quinquennium, restitutionem illius concedere solet; & ita, inquit, non semel fieri vidi; id, quod etiam insinuat Portel in dubiis Regular. V. Professio. n. 45. Hieron. Rodericus in Compend. qq. regul. resolut. 101. à num. 71.

ARTICULUS VI.

An, & qualiter liceat de una Religione transire ad aliam?

IN c. Joannes 5. h. t. ita loquitur Gregorius Pontifex Anthemio Subdiacono scribens: experientie tuæ præfenti jussione mandamus, ut *nec monacho ulterius de monasterio in monasterium liceat migrare, nec eorum aliquem peculiare quicquam habere permittas*. Sed si quilibet hoc præsumserit, in monasterio, in quo ab initio conversatus est, & sub Abbatis sui regula, de qua fugerat, cum competenti coercitione reddatur; ne si tantam iniquitatem fluxam, inemendatamque dimittimus, pereuntium animæ à Præpositorum anima requirantur, ex hoc textu aliqui deducunt cum Barbofa lib. 1. juris Eccles. cap. 42. num. 42. Sanchez l. 6. Summæ, cap. 7. de monacho se transferente ad aliam Religionem; quod ei inconsulto Prælato facere non liceat: sed Gonzalez in dict. c. Joannes num. 2. notat, Gregorium in præfenti non prohibere hujusmodi transitum, sed potius monasterium proprium deserere, & ad alium ipsius Ordinis migrare sub diverso Prælato; quod prioribus Ecclesiæ seculis valde illicitum judicabatur, quia monachus sub eo Abbate, & in ipso monasterio, ubi stabilitatem promiserat, perpetuò manere debebat, nisi cum literis commendatitiis proprii Abbatis ad

ad aliud monasterium ipsius Ordinis mitteretur.

Quod autem in cit. cap. 5. non prohibeatur transitus de una in aliam Religionem, colligitur ex cap. *Licet*. 18. eod. ubi dicitur: quod possit Religiosus *Zelo sanctioris vite ad religionem transire strictiorem, petita prius licentia Prælati sui, licet non obtenta*; etiamsi primum monasterium sit privilegiatum, quod de illo ad aliud etiam arctius transire non possit.

2781 Circa istam juris dispositionem Not. 1. *spectato jure communi*, omnibus Regularibus licitum esse ab una Religione transire ad aliam strictiorem, servatis tamen certis conditionibus; ut habetur in relato c. *Licet*, loquente de *Professis*. Hæc dispositio comprehendit non tantum Presbyteros, & Clericos Religiosos, sed etiam Laicos, seu Conversos, seu Fratres, & Oblatos; 2. etiam ipsos Prælatos; nam soli Episcopi excipiuntur; 3. etiam Moniales; nam esto textus loquatur exprimendo *Viros*, ut communiter notant Interpretes; quia tamen, quæ in Monachis obtinent, etiam procedunt in Monialibus (saltem ubi dispositio favorem continet) nisi nominatim excipiantur, & illis convenire possunt, etiam de illis accipienda est, & habetur 20. q. 4. c. 1. ibi: *Virgines sacra, si pro lucro anime sue, propter districtiorem vitam, ad aliud Monasterium pergere disposuerint; Synodus concedit*; V. Sanchez lib. 6. Decal. cap. 7.

2782 Not. 2. inter condiciones, ut Religiosus, vel Religiosa licite transeat ad aliam Religionem, vel Ordinem, requiri. 1. quod transitus fiat ad Religionem *strictiorem* per dict. c. *Licet*; 2. quod non fiat ex temeritate, vel inordinato affectu, sed *Zelo charitatis*, & studio rectius DEO serviendi; 3. ne fiat cum notabili detrimento Religionis, à qua; 4. ut fiat cum licentia à Prælato petita, licet non obtenta, de quibus in seqq.

2783 Not. 3. hunc terminum Religionem *strictiorem* posse dupliciter intelligi. 1. de illa, quæ absolute, ac *in se perfectior* est ratione finis, ad quem dire-

ctè tendit; & mediorum, quibus utitur, proportione ad finem; & sic accipit D. Thomas. 2. 2. q. 188. a. 6. in corp. 2. ut *strictior* idem sit, ac *rigidior*, durior, & magis austera, præsertim circa silentium, & solitudinem. Advertendum autem hunc Religionis rigorem non debere sumi unice à primæ regulæ institutione (cùm ea subinde iustis de causis legitime laxata sit) sed etiam ab his, quæ illi postea superaddita sunt ad puritatem regulæ observandam *rigidius*, & observantia, quæ tunc in ea Religione viget; unde potest esse Religio de se arcta, & rigida; sed in observatione remissa, & minus stricta.

Not. 4. quando textus concedens 2784 transitum ab una Religione ad aliam, signatè loquitur de *strictiori*, controversum esse, an nomine *strictioris* ibi veniat *perfectior*, an *rigidior*, & austerior? Communior sententia tenet hoc secundum cum Joann. Andrea in cap. *Sanè* 10. h. t. num. 8. Azor *part. 1. lib. 12. cap. 15. quest. 2.* Sanchez *cit. cap. 7. num. 21.* & alii; quia licet ea verba *ad frugem melioris vite, & Sanctioris vite propositum* videantur denotare, huiusmodi transitum à jure concedi ratione perfectionis, ac magis fructuosæ Religionis, & non ratione asperioris instituti, ut vult D. Thomas sup. cit. Sylvester *V. Religio. 4. q. 1. & seq.* Navarr. Comment. 4. de Regularib. à num. 2. ex postremis tamen verbis ibidem, ibi: *ut apud eos arctiorem duceret vitam*, cit. cap. 1. relato in num. 2781. alii probabilius judicant, intelligi vitam, seu Religionem rigore, ac austeritate potioris; cuius ratio etiam esse potest, quia hæc raro quaeritur esse *levitate*, & *natura commoda*.

Not. 5. ad transitum, de quo in 2785 præsens, requiri, quod fiat ex debito fine, nimirum in ea, ad quam fit transitus, Deo serviendi rectius, & melius, quam in priori; adeoque non ex levitate, vel inconstantia animi, aut merè temeritate; 6. ne fiat cum Ordinis, aut Monasterii à quo, injuria, vel jactura præponderante bono personæ privatæ, qualis foret, si exinde Monasterium pateretur gravem infamiam, ut oblect-

vat Sanchez cit. lib. 6. cap. 7. num. 11.
Abbas in c. Licet. num. 12.

2786 Not. 6. licentiam debere prius esse
petitam à Prælato, quam fiat ejusmodi
transitus, ne scilicet *bonum obedientie
contemnere videatur*, ut dicitur c. Licet.
S. Quocirca: ubi adverte non sufficere,
petitam esse licentiam; sed *expectan-
dum* debito tempore responsum ejus, à
quo licentia peti debet; nec enim ex
sola ceremonia peti debet; sed ut re-
bus bene pensatis Prælatus consideret,
num verè ex Spiritu DEI, & Zelo
Sanctioris vitæ id petatur? & ideo in
dubio standum est Superioris arbitrio;
ita Sanchez cit. cap. 7. à num. 11.

2787 Not. 7. Religiosum, qui petit licen-
tiam transeundi ad strictiorem Ordinem,
debere Superiori *volenti*, aperire
causam, ex qua inductus hoc petat, ne
scilicet Prælatus, ignorans causæ mu-
tandi Religionem, atque adeo negans
licentiam propterea culpetur, quasi
*propositum divinitus inspiratum impedire
videatur*, ut dicitur in cit. S. Quocirca;
unde, tamen Superior neget licentiam
(cùm id fieri possit ex justa, & gravi
causa) non statim licitus sit ejusmodi
transitus, ut colligitur ex illis verbis:
*non obstante præserva indiscreti contradic-
tione Prælati*, sed tunc solum, cùm ei
taliter à Prælato licentia denegatur; &
hoc significat, *licentia petita, licet non
obtentâ*; ubi autem Prælatus nullam
reddit, aut reddere vult causam, pro-
pter quam etiam petenti licentiam ex
allegata causa rationabili neget transi-
tum, censerî potest, *proterve* negare;
dixi *nullam*; si enim afferat causam veri-
similem, esto non convincentem, quasi
lite pendente, recurrendum erit ad Su-
perioris Superiorem, ut ejus judicio lis
decidatur; sic Abbas c. Licet. n. 9. &
alii: his præmissis:

2788 Quæstio ulterior est. 1. quinam Su-
perior Regularis suo subdito dare pos-
sit licentiam transeundi ad aliam Reli-
gionem? 2. an non Monachus, ad or-
dinem Monachorum, vel vicissim tran-
sire possit? 3. an ei, qui licite transit
ad alium Ordinem, concessa sint om-
nia, quæ aliis in tali loco, & Mona-
sterio Professis? 4. an legitime transla-
tus ad alium ordinem, ut ibi sit Præla-

tus, debeat prius in eo profiteri? 5. an
teneatur ad vota specialia prioris Ordinis?
6. an talis secum ad novum Ordinem
transferat bona, quæ priori Religioni
attulit?

Ad 1. & 2. pro transitu ad strictiorem 2789
Ordinem *de jure communi* dare posse Su-
periorum etiam immediatum; nam jus
est facultas transeundi sub præmissis
conditionibus recti finis, & religiosæ
intentionis, est cuilibet constitutum à
jure; ac licentia Superioris solum exi-
gitur, ne bonum obedientiæ regularis
contemni videatur. Unde in Viris regu-
laribus opus non est licentiâ dicece-
sani; cùm id nullo jure cautum sit; nec
etiam Capituli, quia textus solum lo-
quitur de licentia petenda à Prælato
suo: dixi *Viris regularibus*; nam in *Mo-
nialibus Clausuralibus* aliqui præter licen-
tiam Abbatissæ requirunt licentiam Præ-
lati Regularis, cui subsunt, & Ordina-
rii, seu Episcopi, si non sunt exem-
ptæ; cùm *sine causa per Episcopum ap-
probanda* non liceat eis egredi de Mo-
nasterio ex Trident. Sess. 25. de Regul.
cap. 5. Id porro, quod diximus, licen-
tiam transitus ad strictiorem Ordinem
dari posse à Superiore immediato, v. g.
Priore, Guardiano, intelligendum est,
nisi ea potestas cum facultate summi
Pontificis reservata sit Superiori me-
diato, v. gr. Provinciali, vel Generali,
ut contingit in quibusdam Religioni-
bus; ita Sanchez c. 7. n. 59.

Ad 2. & 1. non Monachum (v. g. 2790
Canonicum Regularem) posse transire
ad Ordinem Monachalem, si in Mo-
nasterio, ad quod transit, observantia
strictior sit, ex c. Sanè. 10. h. t. ubi Ale-
xander III. scribens Ambianensi Epi-
scopo, *Sanè*, inquit, *de Canonico*, qui in
Ecclesia Aromaten. professionem fece-
rat, & fugerat ab eadem, *in monachum
à quodam Abbate recepto*: id tux fraterni-
tati significamus, *quod si locus, ubi
nunc permanet, majoris religionis, quam
Ecclesia Aromaten. existat, ipsum in eo-
dem loco cum pura conscientia remanere
permittas*; alioquin eum ad priorem
Ecclesiam redire compellas. Unde,
quando in contrarium citantur ex c.
Intelleximus. 12. de ætat. & qualitate,
illa verba: attendens, *quod cautum est*

in canone, ne quis Canonicus regularis, nisi forte publice lapsus sit [quod absit] efficiatur Monachus: & si factus fuerit, ad Canonicatus ordinem revertatur, ultimus in choro manendo, cucullam ad memoriam delaturus; cum referantur ad c. Mandamus. 19. q. 3. dicendum, id procedere jure veteri. Olim enim, ut habetur in c. Mandamus, severe interdictum fuit, ne quis Canonicus regulariter professus, nisi, quod absit, publice lapsus fuerit, Monachus efficiatur; hujus interdicti ratio est ex S. Thoma. 2. 2. q. 189. a. 8. ad 2. quia Monachi olim non erant Clerici, nec divina mysteria tradebant: sed soli orationi, & contemplationi vacabant; & ideo, si quis tunc ex Canonico Regulari Monachus fierit, censetur descendere, & ex Clerico Laicus fieri, nunc vero secus est; & ideo etiam interdictum illud sublatum est. Et quia in textu c. Sanè dicitur Episcopo: *remanere permittas* in Monachorum claustrum Canonicum, qui ad Monachos profugerat, non bene probat, talem transitum fieri posse non petita licentiâ sui Superioris; sed, licet fugerit, fieri potuit, quod fugerit petita prius, sed non obtenta licentiâ; Prælato forsan injustè negante; vel si malè egit fugiendo, prius, quam reciperetur, licentiâ obtinuerit; vel denique, si nec hoc, Pontifex cum eo dispensativè egerit, ut deduci potest ex illis verbis: *remanere permittas*.

2791 Resp. 2. ex Ordine Monachali ad non Monachalem, v.g. Canonicorum Regularium, jure communi non esse permissum transitum; ratio est, quia transitus ab una Religione ad aliam jure communi solum permittitur, cum transitus sit ad *strictiorem alterâ*, ex c. Licet. 18. h. t. sed Ordo non Monachalis (v.g. Canonicorum regularium) non est strictior Monachali, ex c. 5. de statu Monachorum, ibi: *regula tamen inseruiunt laxiori*; ergo; ita Suarez tom. 4. de Relig. l. 3. c. 10. hoc aliqui accipiunt *per se loquendo*; nam si contingeret in aliquo Collegio Canonicorum Regularium observantiam Regularem strictius, quam in Monasterio Monachorum servari, transitus esset ad *strictiorem* in observantia, consequenter tali

casu licitus; ita Joannes Andreas in c. Sanè h. t. n. 3. & alii.

Resp. 3. transitum ex Ordine Mendicantium ad non Mendicantium sive Monachalem, sive non Monachalem (exceptâ Religione Carthusianorum) jure communi esse prohibitum decreto annullante professionem secutam in Ordine ad quem; & quidem sub penâ excommunicationis ipso jure latæ in recipientes & transeuntes summo Pontifici reservatâ, vigore cujuscunque licentiæ, indultû à Sede Apostolica, vel ejusdem Nuntio, aut Pœnitentiarii Pape; sic Martinus IV. in Extravag. *Viam ambitiosa*. 1. h. t. inter communes; ubi additur præterea. 1. quod si, qui taliter transiit, intra dies 15. computandos à die monitionis, non redierit ad priorem Ordinem; tanquam *notorius excommunicatus Apostata* ab omnibus reputari debeat. 2. ut deinceps nullus ex Ordinibus Mendicantium in aliquem Monasticum Ordinem (Carthusianum excepto) recipiatur, sine speciali licentiâ Sedis Apostolicæ, sub iisdem pœnis, & secus facta ipso jure sint irrita.

2793 Circa istam extravagantem notant Anthores, per ea verba (*suavitate coloribus asserentibus ob frugem melioris vite, aut arctioris observantia; & ut liberius agant, dignitates, & beneficia Monastica consequi valeant*) denotari: constitutionem in ea contentam esse intelligendam solum de prohibitione transitus ab Ordine Mendicantium ad non Mendicantium, si hoc fiat *sine justa causa*; adeoque, ubi foret in re justa, & rationabilis causa, id eâ extravagante non obstante fieri posse; ita Lessius lib. 2. c. 41. n. 104. Sanchez in Decal. l. 6. c. 7. n. 68. & apud illos plures alii; & quamvis Azor p. 1. l. 12. c. 14. q. 12. Suarez D. 22. de Renunt. Sect. 5. n. 16. dicant, per eam Extravagantem Prælati oblatam esse facultatem dandi licentiâ pro tali transitu; censet tamen Pishingh. t. n. 137. in praxi esse contrarium; uti & Less. cit. in pluribus locis non esse usum receptum.

2794 Dices: Gregorius XIII. anno 1582. concessit Societati JESU, ut ipsius Generalis licentiâ sufficeret, ut etiam Professores Societatis possint transire ad aliam Religionem, & in eo privilegio inter-

dicit communicationem aliis Mendicantibus; in quo manifestè supponit, secluso hoc privilegio non sufficere licentiam Generalis. Respondet Sanchez cit. n. 68. solum sequi, quòd in aliis Religionibus non sit concessum solis Superioribus absq; Conventus consensu; & ideo, quòd hoc possit in Societate JESU solus Generalis, esse quid speciale, nec commune illis, esto in aliis privilegiis communicent cum Societate; quia dictum privilegium Societati concessum est *incommunicabiliter*.

2795 Circa istum transitum ab una Religione ad aliam, in quantum transitus fit ad strictiorem, jam diximus; an autem, & qualiter ejusmodi transitus fieri possit ad religionem æquè, aut minus strictam? exponimus in seqq. pro quo not. 1. quando transitus fit ad strictiorem Religionem, id concedi posse à Prælato immediato juxta dicta superioris; quod intellige, si transitus fiat ex Zelò melioris frugis; non autem, si ex levitate quadam, vel alia animi perturbatione, non concurrènte alià legitimâ causâ; nam de illo solum casu loquitur textus in c. *Licet*. h. t.

2796 Not. 2. juxta nonnullos, transitum ad Religionem æquè strictam, non existente ulla legitima causâ, à solo Pontifice concedi posse; quamvis enim Francus apud Sanchez n. 43. existimet, ejusmodi licentiam Papæ solum excusare in foro externo, quia præsumitur dedisse facultatem subsistente causâ legitimâ; Sanchez tamen n. 64. existimat, nec sufficere pro foro externo; quia jus Religionis, ex qua fit transitus per professionem acquisitum, nullâ existente causâ legitimâ, adimi non potest.

2797 Not. 3. existente legitima causâ licentiam transeundi ad religionem æquè strictam, ex communi DD. sententia concedi posse etiam à Prælato Pontifice inferiore; ita tenent Tabiena V. *Religio*. qu. 23. n. 24. Imola in Clem. 1. de Regularibus n. 11. & alii, quibus n. 45. relatis accedit etiam Sanchez cit. num. 65. ratio est, quia talis potestas censetur necessaria ad rectam gubernationem Religionis, & videtur id concessum esse in 19. q. 3. c. 3. ubi ex permissione Patris, sive Abbatis, & totius Congregationis,

potest Canonicus Regularis transire ad Monachatum, neque est certum, quòd ibi tantum sit sermo, de transitu ad strictiorem Ordinem.

Dubitari autem potest. 1. quis in hoc casu ex Superioribus Pontifice inferioribus possit dare talem licentiam? 2. in exemptis hanc facultatem dari posse à Provinciali, vel Generali, nisi constitutio Religionis aliud caveat, & hoc sine recursum ad Episcopum, esto Monasterium sit in ejus diocesi; non autem à Superiore immediato; ratio primæ partis est, quia exempti non subunt Episcopo; ergo, ut cum venia sui Superioris exemptus transeat ad aliam Religionem non pendet à consensu Diocesani; sed sui Prælati habentis in eum jurisdictionem quasi Episcopalem. Ratio secundæ partis est, 1. quia, cum quis ad religionem admittitur, non solum Monasterio, in quo recipitur, sed toti Ordini, vel saltem Provinciæ jus in eum acquiritur; ergò, cum alienatur, non sufficit consensus solius immediati Superioris ejus Monasterii, à quo abit; sed requiritur consensus vel Generalis, vel Provincialis. 2. quia Superior immediatus non potest sola sua auctoritate subditum ad aliud ejusdem Religionis Monasterium transferre; ergo minus à tota religione alienare in aliam; sic Antonius Cucus lib. 3. *instit. moral. tit. 1. n. 137.* cui accedit Sanchez citat. num. 65. qui num. seq. existimat, etiam in exemptis exigi quoque consensum Conventus; quia majora Religionis negotia sine Conventus consensu expediri non possunt.

Not. 4. casum, in quo diximus à Prælatis Papæ inferioribus dari posse facultatem transeundi ad Religionem æquè strictam, procedere, licet facilis sit recursus ad Pontificem; ita Fr. Emanuel qq. regul. tom. 3. qu. 52. a. 9. Francus c. *Cum singula*, §. *prohibemus*, de Regularibus in 6. num. 51. & complures alii; nam ad Extravag. *Viam* (quam aliqui censent ob stare, cum exigit licentiam Papæ) jam respondimus num. 2793. eam procedere, ubi non est justa causa; & quod dicitur ex Trid. Sess. 25. de Regularibus. c. 19. *ne ullus Regularis, cujuscumq; facultatis vigore, transferatur*

ad laxiorem religionem, non loquitur de transitu ad *Ordinem æquè strictum*, de quo hætenus à n. 2795. egimus.

2800 Cæterùm, loquendo de transitu ad *Ordinem laxiorem*, citatum Tridentini textum exponunt, ne fiat volentibus transire facultas à Superioribus Papâ inferioribus, *absq. justa causa*; ita Navar. l.3. Consil. de Regularib. consil. 56. n.3. Azor tom.1. l.12. c.15. q.1. Sa V. *Religio*. n.39. & alii. & ideo Sanchez cit. n. 67. & seq. docet, etsi solus Pontifex nullâ concurrente justâ causâ dare possit licentiam transeundi ad laxiorem Ordinem, profuturam pro solo foro externo; eandem tamen, concurrente legitimâ causâ dari posse à Prælatiis etiam Papâ inferioribus, id enim nullo jure prohibitum esse colligitur ex dict. ubi tamen nota in his casibus non sufficere licentiam *petitam, & non obtentam*; nam hoc in c. *Licet*. h. t. conceditur solum tanquam speciale *in transitu ad strictiorem*; sic Joann. Andr. in Addit. ad Speculator. de dispensat. §. *Sunt quæque*, n. 6. lit. D.

2801 Ad 3. quæst. in n. 2788. *æ. negati- vè*. Nam in Clement.1. de Regular. statuitur. 1. ut Mendicantes (qui auctoritate etiam Apostolica ad non Mendicantes transferunt, aut in posterum transibunt) quamvis tunc Prioratus vel Officia, aut curam animarum, vel regimen quodcunq. obtineant *inibi vocem, aut locum in Capitulo non habeant*, etiam si hoc ab aliis sibi liberè concedatur. 2. ne sic translati assumantur in posterum ad Prioratus, administrationes, aut quæcunq. officia, etiam tanquam vicarii, seu ministri, vel locum aliorum tenentes, & ne animarum curam; aut regimen possint pro se, vel pro aliis exercere. Et quidquid in contrarium gestum fuerit, decernitur ibi fore irritum ipso jure, nullis privilegiis obstantibus.

Tertiò in Trid. Sess. 14. de reform. c.11. ut omnes Religiosi, etsi Canonici Regulares sint, translati ad alium Ordinem, sint omnino incapaces quorumcunq. beneficiorum secularium, etiam si curata sint. Et intelligitur, quamvis ad strictiorem sit transitus, ut bene docet Leonard. lib.2. de instit. cap. 41. dub.13. num. 105. quia generaliter lo-

quitur de translatis vigore etiam cujus- cunq. facultatis.

Sed not. sub dictâ Clementina com- 2802 prehendi *solos Mendicantes, qui virtute privilegii Apostolici transeunt ad non Mendicantes*; nam de his solum loquitur; non autem de Mendicantibus, qui transeunt ad Mendicantes, nec non Mendicantes, qui transeunt ad aliam quamcunq. Religionem; nec etiam Mendicantes, qui transeunt ad Carthusiam, quia hic transitus concessus est lege, ac jure communi, non autem virtute privilegii, &c.

Not.2. dictam Clementinam extendi 2803 ad Mendicantes non tantum illorum 4. ordinum, de quibus fit mentio in c. *unico*. §. *Sanè*, de Regularib. in 6. sed etiam postea creatos, ut sunt Minimorum, & Soc. JESU; sic Azor tom.1. l.12. c.14. q.12. & alii; nam lex generalis, & perpetua obligat non solum tunc existentes, sed etiam postea exituros; an autem etiam comprehendat Religiosos Soc. JESU, qui habent sola vota simplicia, necdum constitutos in gradu Professorum, vel Coadjutorum formatorum? posset alicui videri dubitabile; quia constitutio illa Clementina loquitur *de solis Mendicantibus*;

Mandosius, de privileg. *adinstur*, 2804 gloss. 2. num. penult. aliquantum videtur ambigere; nihil tamen definit in contrarium, dum dicit: *Collegia Societatis JESU non esse mendicantia; sed solam Societatem, qua ex professis constat*, & gloss.11. n.25. defendit Religiosos Scholares Societatis JESU non esse *verè mendicantes*, sed tantum *quodammodo*; idem tradit Manuel Rodrig. tom.3. regular. q.49. a.2. ratio dubitandi desumebatur ex rebus Collegiorum. Verùm contrarium declaravit Pius V. in Bulla, Anno 1571. & Gregorius XIII. Anno 1582. Nam Pius V. proposuit illâ ratione dubitandi, quæ sumitur ex rebus Collegiorum, quibus illi Scholares fruuntur, definit, *se ad illam ambiguitatem tollendam declarare, domos, Collegia, & personas omnes Societatis esse verè, & propriè mendicantia*. Quare jam non videtur posse id in dubium vocari.

Ad 4. quæst. in n. eod. *æ. quòd sic*; 2805 nam hoc ipso, quòd quis Professor trans- feratur

feratur ad alium Ordinem, ut ibi sit Præ-
latus, cum ad hoc electus, vel postula-
tus confirmationem, vel admissionem
accipit, tacite proficitur regulam, &
observantias talis Ordinis ultra substan-
tialia Religionis vota servandas; cum
translatus ab una Ecclesia, vel Mona-
sterio ad aliud perdat omnia jura prio-
ris. 21. q. 2. c. si quis 3. & 16. q. 1. c. ne
pro cujlibet. 37. id, quod etiam intel-
ligi debet de translato ad alium Ordi-
nem, esto non, ut ibi sit Superior; ra-
tio est eadem. Ad 5. 32. negativè; nam
illa vota specialia sunt annexa Professio-
ni in tali Religione; hæc autem per
translationem cessat; ita Sanchez citat.
1.6. c. 7. n. 87.

2806 Ad 6. 32. bona, quæ talis, secutâ
professione, Monasterio attulit, manere
penes tale Monasterium, si capax sit
bonorum temporalium, esto ex hoc
transferatur ad aliud, similiter capax
bonorum temporalium, ac in eo profi-
teatur; ratio est, quia factâ professione
sunt absolutè translata, ut colligitur ex
cit. Authent. de Monachis. §. si verò re-
linquens. c. 7. coll. 1. atque adeo inde-
pendenter à permanentia in eodem, vel
transitu ad aliud: secus autem est de
acquisitis post professionem in Religio-
ne, ad quam transivit; ea enim huic ac-
quirentur; cum deserit esse pars prio-
ris Religionis, vel Monasterii; ita San-
chez cit. 1. 7. c. 32. à n. 8. & deducitur ex
cit. Authent. Ingressi, C. de SS. Eccles.

2807 Præter hæc not. 1. si Religiosus ex
ordine bonorum temporalium incapaci
legitimè transeat ad capacem, bona, quæ
secutâ ejus professione in primo Ordine
perfectè acquisita sunt illis, qui tali casu
jure vocantur in successionem, manere
penes eos; quia ponuntur absolutè, &
perfectè acquisita; nec deberi Monaste-
rio, ad quod transivit; secus est de acqui-
sitis post professionem in nova Religio-
ne. Unde bona, in quæ professio Ordi-
nem Minorum S. Francisci successerunt
ejus consanguinei, manent penes eos, li-
cet postea transeat ad Ordinem v. g. S.
Dominici, vel similem bonorum tem-
poralium capacem; quia secutâ profes-
sione in prima Religione bona ejus per-
fectè jam acquisita sunt consanguineis.
V. Sanchez cit. c. 32. n. 70.

2808 Not. 2. nos in præmissis loqui de tran-
Tom. III.

situ, seu translatione perfecta, quâ nimi-
rum quis ita transit ex una ad aliam Reli-
gionem, ut jura prioris religionis in ipso
extinguantur per professionem subse-
quentem in alia; desinatque esse mem-
brum de illius corpore, & transferatur
in corpus alterius; adeoque non de tran-
situ, qui fit quidem ex justa causa, at sine
animo in alio Monasterio profitendi, sed
solum v. g. causa pœnitentiæ, majoris
concordiæ, valetudinis, &c. quia sic
manet actuale membrum de corpore ta-
lis Monasterii, & perinde gaudet juri-
bus, illius loci professis competentibus,
ac si præsens esset; nisi fortè in pœnam
illis privatus esset.

Ex hoc deducitur bona, quæ talis 2809
professus attulit Monasterio, manere
penes ipsum Monasterium, licet ex hoc
ad aliud transiverit ex tali fine, v. g. cau-
sâ concordiæ, pœnitentiæ, valetudinis,
quin in eo, ad quod transivit, profitea-
tur; id, quod verum est etiam de usufru-
ctu, si quem habuit, de tractis tamen ali-
mentis, quæ solvi debent novo, ad quod
transivit, Monasterio, nisi huic tam uti-
lem præstaret operam, ut hæc alimentis
æquivaleret; de quo Sanchez cit. c. 32.
à n. 46. Unde etiam bona, quæ obve-
nient taliter translato ad aliud Mona-
sterium non huic, sed priori, in quo
actu professus est, deberentur; nam in
posterius, cum ponatur non professus
in eo, nihil juris transtulit.

Not. 3. Religionem, à qua Religio. 2810
sus temerè, ac illegitimè transivit ad al-
liam, teneri eum recipere, facti pœni-
tentem, & ad veterem suam Religionem
redeuntem; quia per tale factum soluta
non est professio in priori Religione,
consequenter obligatio mutua; præser-
tim cum talis professus nec expressè,
nec tacite renuntiare possit juribus, sibi
competentibus stante legitimâ profes-
sione in tali Religione; sic Innocentius
in cap. Joannes 5. h. t. Joan. Andreas
ibid. n. 13. Sanchez cit. 1. 7. c. 7. à n. 105.

Not. 4. Religiosum, qui in sua Reli- 2811
gione receptus est in Clericum, posse in
eadem Religione descendere ad statum
Fratrum Laicorum, seu Conversorum,
stante justâ causâ, & consensu eorum,
quorum interest in tali Religione; ita
Sanchez in Decalogo lib. 6. c. 7. à n. 80.
Pellizarius in Manual. tract. 3. c. 5. sect. 3.
Mmm n. 138.

n. 138. nam in hoc casu non fit mutatio Religionis in substantia, sed solum in accidente; unde in tali casu, subsistente causâ rationabili (v. g. amore status humilioris) idem concedere poterit à fortiori facultatem transeundi ad hunc statum, qui alioquin potest pro transitu ab una Religione ad aliam, de quo supra; ita Sanchez cit. à n. 81. Pellizarius cit. & alii; dixi, qui receptus est in Clericum, nimirum, si nondum constitutus fit in sacris; nam hoc fieri posse illorum authoritate, negant prædicti Auctores; de quo tamen cujusque Ordinis constitutiones, per Sedem Apostolicam approbatæ, attendi debent.

2812 Not. 5. in Clementina, ut Professores. r. h. t. (ubi statuitur, ut Mendicantes Professi deinceps non transeant ad Ordinem non Mendicantium, nec inibi (si qui cum legitima facultate transiverint) vocem, aut locum in Capitulo habeant, aut admittantur ad Prioratus, administrationes, vel quæcunque officia, etiam solum locum Vicarii, seu Ministri tenentes, aut curam animarum recipientes, ullumve regimen pro se, vel aliis exercendo) per Mendicantes intelligi eos, quibus in Regula, vel Constitutionibus suis à Sede Apostolica approbatis, non licet possidere bona temporalia, etiam in communi, quantumvis per Sedis Apostolicæ dispensationem illa ex privilegio licite possideant. Cum enim hæc constitutio pœnalis sit (ut liquet ex pœnis inibi decretis secus agentibus) extendi non debet ad Ordines nisi propriè, hoc est, vi suarum constitutionum Mendicantes; hoc est, incapaces ullius juris, aut domini rerum temporalium.

2813 Quare Regulares, vi suarum constitutionum, quæ per Sedem Apostolicam approbatæ sunt, capaces bonorum temporalium saltem in communi, licet mendicent, non veniunt in ea Clementina nomine Mendicantium; ita Sanchez cit. lib. 6. c. 7. n. 113. qui propterea n. 116. contra gloss. in dict. Clement. i. V. quoslibet docet, in ea constitutione nomine Mendicantium non venire Moniales Ordinum Mendicantium (ut Prædicatorum, & Minorum) eò, quòd istæ non ex privilegio Papæ, sed vi suæ regulæ possint habere redditus, & bona temporalia in communi.

Not. 6. quando peccantes contra dictam Clement. puniuntur privatione vocis, & loci in Capitulo, intelligi de voce tam activa, quam passiva, quia textus indefinite loquitur; ea porrò verba in Capitulo accipienda esse de Capitulo in Ordine non Mendicante, ad quem contra dictam Clementinam transeunt, id, quod colligitur ex particula inibi, nimirum in ordine, ad quem transiverunt, ibi: sacro approbante Concilio statumus, Mendicantes quoslibet, qui ad non Mendicantium Ordines etiam auctoritate Apostolica transibunt in posterum, quive hætenus transiverunt, quamvis nunc Prioratus, Administrationes, vel Officia, aut curam animarum, vel regimen quodeunque obtineant inibi, vocem, aut locum in Capitulo non habere: etiam si hoc sibi ab aliis liberè concedatur, nec tamen de Capitulo etiam hujus religionis quocunque, sed solum Generali, vel Provinciali, aut etiam privato talis Monasterii ad electionem, & tractatus habendos convocato; non autem ad morum correctionem; sed de hoc V. Sanchez cit. l. 6. c. 7. à n. 120.

Articulus ultimus.

De Regularibus Fugitivis, Apostatis, & Ejectis.

2815 Discrimen, quod est inter Regulares Fugitivos, Apostatas, & Ejectos, declarat AZOR p. 1. l. 12. c. 16. Lessius l. 2. c. 41. dub. 15. & Sanchez l. 6. Decal. c. 8. nam loquendo in rigore Fugitivus est, qui discedit à religione ad tempus, ut liberè vagetur: animo tamen redeundi ad ordinem. Apostata est, qui à religione in totum fugit animo non redeundi. Ad utrumque parum refert quod retineat, vel dimittat habitum; Ejectus autem (alio nomine expulsus) est, qui non sponte, sed jussus, vel compulsus discedit. Quoad hoc discrimen inter prædictos actus not. definitionem fugitivi communiter receptam esse, cum addito, quòd ille recessus à Monasterio fiat absq. Superiorum licentia, ut notat Sanchez cit. n. 12. quia tamen talis retinet animum redeundi ad Religionem saltem aliquando, Apostatis annumerari non potest, cujus oppositum aliqui voverunt, sed immerito; quia Apostasia à Religione non stat, stante animo